

Толстоносов Д. Ю., кандидат юридичних наук, доцент, Київський інститут Національної гвардії України

АДАПТАЦІЯ ЦИВІЛЬНИХ ВОДІЇВ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ВЕЛИКОГАБАРИТНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ТИПУ «ТРАЛ»

Активні бойові дії на території України та необхідність оперативного переміщення бронетехніки, артилерійських систем та спеціалізованих інженерних засобів зумовлюють підвищений попит на водіїв, здатних керувати великогабаритною військовою технікою. Одним із ключових логістичних засобів є трал — важкий транспортний комплекс, який використовується для перевезення танків, БМП, САУ та іншої техніки загальною масою 40–70 тонн і більше.

У зв'язку з нестачею військових фахівців підрозділи Збройних Сил України та Національної гвардії України часто залучають цивільних водіїв вантажного транспорту до виконання завдань з експлуатації тралів. Однак перехід від цивільних умов керування вантажними автомобілями до водіння спеціалізованих військових платформ супроводжується значними труднощами, що впливають на безпеку, ефективність та швидкість перевезень. Саме тому проблема адаптації цивільних водіїв є актуальною та потребує наукового обґрунтування.

Особливості експлуатації великогабаритної військової техніки типу «трала»

Трал як транспортний засіб відрізняється від стандартної цивільної вантажної техніки низкою характеристик:

- підвищена вантажність;
- змінена динаміка запуску й гальмування;
- більший радіус повороту;
- необхідність спеціальних навичок завантаження військової техніки;
- робота в умовах підвищеного ризику.

Основні труднощі та бар'єри адаптації цивільних водіїв

Технічні бар'єри:

- відсутність досвіду роботи з напівпричепами великої маси;
- потреба у знаннях щодо технічного обслуговування та контролю гідравліки, пневматики й зчеплення.

Організаційно-тактичні виклики:

- рух у складі військових колон (якщо дозволяють умови);
- маршрутизація з урахуванням бойових умов.

Психологічні бар'єри:

- високий рівень стресу;
- невпевненість у власних навичках;
- висока фізична втома.

Етапи ефективної адаптації цивільних водіїв

Теоретична підготовка - охоплює конструкцію тралів, технічні характеристики, правила розподілу маси, тактичні вимоги, алгоритми безпеки.

Симуляційне навчання - дає змогу відпрацювати маневреність, поведінку техніки при різних навантаженнях, аварійні ситуації.

Практична підготовка - маневри без вантажу, навчальні марші під навантаженням, відпрацювання повного циклу завантаження й перевезення бронетехніки.

Психоемоційна підтримка - тренінги стресостійкості, моделювання реальних бойових сценаріїв, робота з психологом.

Очікувані результати впровадження комплексної підготовки

- скорочення терміну адаптації на 30–40%;
- зниження аварійності до 25–35%;
- підвищення ефективності військових перевезень;
- збільшення ресурсу техніки.

Таким чином, адаптація цивільних водіїв до керування тралами є багатокомпонентним процесом, що охоплює технічну, психологічну та організаційну складові. Ефективне навчання забезпечує підвищення безпеки, швидкості та надійності логістичного забезпечення військових формувань.

УДК 629.362

Шаповал А.Ю., Київський інститут Національної гвардії України

Ніконенко А.М., Київський інститут Національної гвардії України

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ

Формування початкових навичок водіння бойових машин в умовах підвищеного ризику є одним із найважливіших етапів професійної підготовки майбутніх офіцерів. Цей процес не обмежується лише технічним навчанням, а передбачає комплексний підхід, що поєднує теоретичні знання, практичні справи та психологічну стійкість. Водій бойової машини має бути готовим діяти в умовах невизначеності, під час стресових факторів та у складних дорожніх і тактичних ситуаціях. Саме тому навчання будується на поступовому